

Proiectul Hogarth Shakespeare
apare în cadrul colecției **Raftul Denisei**
coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Traducerea acestui volum a beneficiat de sprijinul acordat
de British Council România.

MARGARET
ATWOOD

PUI
DE COTOROANȚĂ

FURTUNA
DE WILLIAM SHAKESPEARE
REIMAGINATĂ

Traducere din engleză și note de
GEORGE VOLCEANOV

HUMANITAS
fiction

Redactor: Ioana Petridean
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Radu Dobreci, Carmen Petrescu

Lucrare executată la Monitorul Oficial R.A.

MARGARET ATWOOD
HAG-SEED
Copyright © Margaret Atwood, 2016
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2017, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ATWOOD, MARGARET

Pui de cotoroașă: Furtuna de William Shakespeare reimaginată /
Margaret Atwood; trad. din engleză și note de George Volceanov. –
București: Humanitas Fiction, 2017

ISBN 978-606-779-256-0

I. Volceanov, George (trad.; note)

821.111

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021 311 23 30

Richard Bradshaw, 1944–2007
Gwendolyn MacEwen, 1941–1987

Vrăjitori

„Cert e că omul care se tot gândește la răzbunare
își păstrează vii rănila care, altminteri,
s-ar vindeca și s-ar face bine.“

Sir Francis Bacon, *Despre răzbunare*

„...deși pe scenă sunt niște oameni de treabă, există
și unii pe care, văzându-i, ți s-ar face părul măciucă.“

Charles Dickens

„Și alte-ostroave mândre-or fi
'N marea vieții și-a durerii,
Cu alte duhuri ce-or pluti
Deasupra golfului...“

Percy Bysshe Shelley,
„Versuri scrise pe dealurile eugane“

Prolog:
Spectacolul

Miercuri, 13 martie 2013

Luminile din sală se estompează. Publicul amuțește.
PE ECRANUL PLAT: *Litere galbene, zimțate, pe fundal negru:*

FURTUNA
de William Shakespeare
cu
Trupa de Teatru a Penitenciarului Fletcher

PE MONITOR: *Un carton cu text scris de mână, ținut în fața camerei de filmare de către Crainicul înveșmântat într-o capă scurtă, de culoare purpurie. În cealaltă mână ține o pană de găscă.*

PE CARTON SCRIE: O FURTUNĂ NEAȘTEPTATĂ

CRAINICUL: *Veți vedea pe dată, o furtună turbată,
Vânturile hăulesc, marinarii se răstesc,
Pasagerii îi înjură, situația-i tot mai dură:
Veți auzi țipete, ca-ntr-un coșmar,
Dar nu toate-s ceea ce par,
Sunt doar cuvinte.*

Zâmbește.

Și-acum, să mergem înainte.

Face un gest cu pana de găscă. Schimbare de cadru: Tunete și fulgere într-un nor de fum, o imagine copiată de pe Canalul

Tornado. Imagini de arhivă cu valurile oceanului. Imagini cu ploaie. Sonorul: vuiet de vânt.

În cadru apare, din ce în ce mai aproape, o corăbioară din acelea cu care se joacă copiii în cadă, saltă pe o perdea de duș din plastic, de culoare albastră, cu model cu pești, valurile sunt iscate de mâinile de sub ea.

Gros-plan cu șeful de echipaj, cu un fes negru, împletit, pe cap. E improșcat cu apă aruncată din afara cadrului. E ud până la piele.

ȘEFUL DE ECHIPAJ: Dați-i bătaie, că, altfel, ne zdrobim de țărm!

Hai, dați-i bice.

Iute! Iute! Păzea! Păzea!

Hai la treabă,

Să ne apucăm de treabă,

Coborâți vecele,

Luptați cu rafalele,

Să n-ajungem să-notăm cu balenele!

GLASURI DIN CULISE: Ne înecăm cu toții!

ȘEFUL DE ECHIPAJ: Dați-vă, faceți loc! N-am timp să mă joc!

Apa dintr-o găleată îl izbește drept în față.

GLASURI DIN CULISE: Ascultă-mă când îți vorbesc!

Nu știi că suntem de neam regesc?

ȘEFUL DE ECHIPAJ: Iute! Iute! Valurilor nu le pasă!

Bate vântul, plouă strașnic!

Vă holbați cuprinși de groază!

GLASURI DIN CULISE: Ești beat!

ȘEFUL DE ECHIPAJ: Ești un idiot!

GLASURI DIN CULISE: Ne-a sunat ceasul!

GLASURI DIN CULISE: Ne scufundăm!

Gros-plan cu Ariel, cu o cască de baie albastră și ochelari de schior iridescenți, cu fard albastru aplicat pe partea de jos a feței. Poartă o pelerină din plastic transparent, cu gărgărițe, albine și fluturi pe ea. În spatele umărului său stâng se profilează o umbră bizară. Râde fără zgomot, arată în sus cu

mâna dreaptă, pe care o ține vârâtă într-o mănușă de cauciuc de culoare albastră. Fulgere, explozie de lumină, tunete.

GLASURI DIN CULISE: Să spunem niște rugi!

ȘEFUL DE ECHIPAJ: Măi, ce tot îndruși?

GLASURI DIN CULISE: Ne ducem la fund! Ne scufundăm!

Nu-l mai vedem pe rege vreodată!

Sări în apă, hai spre țarm, înoată!

Ariel își lasă capul pe spate și râde plin de încântare. În ambele mâini vârâte în mănuși albastre, din cauciuc, ține lanterne puternice, care luminează intermitent.

Ecranul se întuneacă.

O VOCE DIN PUBLIC: Ce-i?

ALTĂ VOCE: S-a întrerupt lumina.

O ALTĂ VOCE: Viscolul o fi de vină. O fi căzut un cablu undeva.

Beznă totală. Zgomote confuze de afară. Răcnete. Răsună câteva împușcături.

O VOCE DIN PUBLIC: Ce se-ntâmplă?

GLASURI DIN AFARA ÎNCĂPERII: Toată lumea în celule! Toată lumea în celule!

O VOCE DIN PUBLIC: Cine-i șeful aici?

Răsună încă trei împușcături.

O VOCE DIN ÎNCĂPERE: Nu vă mișcați! Liniște! Lăsați capul în piept! Rămâneți pe locurile voastre.

I. În negură

1. Țărnul mării

Luni, 7 ianuarie 2013

Felix se spală pe dinți. Apoi își perie ceilalți dinți, pe cei falși, după care și-i strecoară în gură. În ciuda stratului de adeziv roz pe care l-a aplicat, nu-i vin foarte bine; pesemne că i se micșorează gura. Zâmbește: iluzia unui zâmbet. Prefăcătorie, impostură, dar cine știe?

Odinioară și-ar fi sunat dentistul, și-ar fi făcut o programare, ar fi tronat pe somptuosul scaun din imitație de piele, figura preocupată ar fi mirosit a apă de gură cu aromă de mentă, mâinile îndemânatic ar fi ținut instrumente sclipitoare. *A, da, văd care-i problema. Nu vă faceți griji, se rezolvă.* Ca și cum și-ar fi dus automobilul la atelierul auto pentru reglarea motorului. Poate că i s-ar fi făcut chiar favoarea de-a i se pune muzică la căști și de-a i se da o pastilă care să-l moleșească de tot.

Acum însă nu-și permite asemenea reparații profesionale. Îngrijirea stomatologică a fost lăsată de izbeliște, așa că a ajuns la mila dinților săi, pe care nu se mai poate bizui. Foarte rău, deoarece asta i-ar mai lipsi pentru apropiatul final: un accident dentar. *Ferbarea f-a sfârșit. Actorii noștri...* Dacă ar păși una ca asta, umilința lui ar fi totală; îi roșesc până și plămâni la gândul ăsta. Dacă vorbele nu sunt rostite perfect, tonul nu-i exact, modulația nu-i delicat mlădiată, vraja dă greș. Lumea începe să se foiască în sală, să tușească, să plece acasă în pauză. E moarte curată.

— Ma-me-mi-mo-mu, i se adresează el oglinzii acoperite de picățele de pastă de dinți de deasupra chiuvetei din bucătărie.

Își coboară sprâncenele, împunge aerul cu bărbia. Apoi zâmbește: e zâmbetul unui cimpanzeu încolțit, un amestec de mânie, amenințare și deprimare.

Cât de rău a ajuns. Cât de neînsemnat. Cât de mărunț. Ducându-și existența prăpădită de pe-o zi pe alta, trăind într-o cocioabă, uitat de lume, undeva la mama dracului, în timp ce Tony, acest rătăcel poseur, care se scoate în față, se plimbă de colo-colo în compania barosanilor, bagă pe conductă șampanie și hăpăiește caviar, limbi de ciocârlie în aspic și purcei de lapte, participă la gale, se lăfăie în adorația anturajului său, a lingărilor și a pupincuriștilor săi...

Foștii pupincuriști ai lui Felix.

Îl doare. Îl roade. Îl face să-și dorească răzbunarea. Numai de-ar...

Destul. *Umerii drepți*, îi ordonă el imaginii cenușii din oglindă. *Suge burta*. Știe și fără să se uite că a început să facă burtă. Poate că ar trebui să poarte un brâu elastic.

Nu face nimic! Hai, suge burta! Ai treabă de făcut, urzeli de urzit, țepe de dat, nemernici care trebuie duși cu preșul! *Capra calcă piatra, piatra crapă-n patru, crăpa-i-ar capul caprei cum a crăpat piatra. Șase sași în șase saci.*

Așa. Nici o silabă rostită aiurea.

Încă e-n stare. O să se descurce, în ciuda tuturor obstacolelor ce-i stau în cale. Mai întâi o să-i vrăjească, să le cadă izmenele de plăcere, nu alta, nu că i-ar face mare plăcere priveliștea cu pricina. Să-i uimească, să-i lase cu gura căscată, cum le zice el actorilor. *Să facem vrăji!*

Și să i le îndesăm pe gât lui Tony, acestui nemernic fățarnic și pervers.

2. Vraji subtile

Felix e vinovat de tot ce i-a făcut Tony, acest nemernic fățarnic și pervers. În cea mai mare parte. În ultimii doisprezece ani, s-a învinovățit în repetate rânduri. Prea i-a dat frâu liber, nu l-a supravegheat deloc, nu s-a uitat peste umărul lui sclivisit, cu pernițe la costumul în dungi. Nu a priceput indiciile pe care le-ar fi sesizat orice gogoman care are urechi de auzit. Ba chiar mai rău: avusese încredere în acest lingău hain, arivist, machiavelic. Pusese botul la texte de genul: *Lasă-mă pe mine să fac treaba asta grea, delegă-mă pe mine, trimite-mă pe mine în locul tău*. Mare nătărău a mai fost!

Singura lui scuză era faptul că fusese înnebunit de durere la vremea aceea. Cu puțin timp în urmă își pierduse unicul copil, în împrejurări teribile. De-ar fi fost, măcar de-ar fi fost, de-ar fi fost conștient...

Nu, totu-i încă prea dureros... Nu te mai gândi, se îndeamnă în sinea lui, în timp ce-și încheie nasturii de la cămașă. Ține-ți trecutul la distanță. Închipuie-ți că totul a fost doar un film.

Chiar dacă întâmplarea aceea la-care-n-ar-trebuie-să-se-gândească n-ar fi avut loc, precis tot ar fi căzut în capcană. Se deprinsese să-l lase pe Tony să se ocupe de latura lumească a spectacolelor sale, fiindcă, la urma urmei, după cum îi tot amintea Tony, Felix era directorul artistic și ajunsese la apogeul carierei sale – cel puțin așa susțineau cronicile de teatru; așa că pe el trebuiau să-l preocupe țeluri mai înalte.

Și l-au preocupat țeluri mai înalte. Crearea celor mai ample, frumoase, copleșitoare, inventive, fecunde experiențe teatrale. Ridicarea ștachetei până la lună. Transformarea fiecărei montări într-o experiență de neuitat pentru fiecare spectator. Astfel încât să provoace starea aceea de răsufare tăiată, de oftat colectiv; în așa fel încât publicul să plece după spectacol clătînându-se pe picioare, de parcă ar fi fost beat. Să facă din Festivalul de la Makeshiweg etalonul cu care să fie măsurate toate festivalurile de teatru mai mărunte.

Și nu erau niște obiective mărunte.

Ca să le poată atinge, Felix adunase laolaltă cele mai capabile echipe de actori și tehnicieni pe care le putuse atrage cu vorba dulce. Îi angaja pe cei mai buni, îi inspira pe cei mai buni. Sau cei mai buni pe care și-i putea permite. Cu mâna lui îi culesese pe cei mai tari regizori tehnici, pe cei mai buni designeri de lumini și sunetiști. Îi ademenise să i se alăture pe cei mai admirați scenografi și autori de costume ai momentului, pe cei pe care îi putuse convinge. Fiecare trebuia să fie cel mai bun dintre cei mai buni sau mai mult de-atât. Pe cât posibil.

Așa că avusese nevoie de bani.

Găsirea banilor fusese treaba lui Tony. O chestiune mai neînsemnată: banii erau doar mijloacele puse în slujba scopului, scopul fiind transcendența: treaba asta o înțeleseseră amândoi. Felix era vrăjitorul cu capul în nori, iar Tony era un factotum cu picioarele pe pământ, pus pe adunat aurul. Păruse o foarte nimerită diviziune a funcțiilor, în conformitate cu talentul fiecăruia. După cum spusese chiar Tony, fiecare din ei ar trebui să facă treaba la care se pricepe mai bine.

Ce idiot am fost, se ocărăște Felix. Atunci n-a înțeles nimic. Cât despre înălțimea puterii sale, înălțimile sunt întotdeauna de rău augur. De la înălțime nu poți ajunge decât jos.

Tony își dorise din suflet să-l elibereze pe Felix de ritualurile pe care acesta le ura, cum ar fi participarea la cocteiluri, pierirea sponsorilor și a spectatorilor fideli, trasul de șireturi cu consiliul de administrație și obținerea granturilor de la diferite departamente ale guvernului, precum și întocmirea unor rapoarte de

activitate eficiente. Astfel – zicea Tony –, Felix o să se poată dedica lucrurilor care contează cu adevărat, cum ar fi însemnările lui atât de instructive pe marginea textelor de spectacol, schemele lui inovatoare de folosire a luminii și momentul exact în care trebuie declanșată ploaia de confetti strălucitoare, pe care o folosea într-o manieră genială.

Și, desigur, regiei. În fiecare stagiune, Felix își rezerva sieși, ca regizor, câte o piesă-două. Din când în când își asuma chiar și interpretarea rolului principal, dacă acesta i se părea atractiv. Iulius Caesar. Regele scoțian. Lear. Titus Andronicus. Toate aceste roluri au însemnat tot atâtea succese! La fel și toate montările sale!

Mă rog, succese în ochii cronicarilor dramatici, chiar dacă spectatorii, până și cei fideli, au mai și bombănit câteodată. Au existat plângeri că Lavinia, aproape nudă, sângerând din abundență în *Titus*, a fost de-o expresivitate supărătoare, deși, după cum a demonstrat Felix, scena era mai mult decât justificată de text. De ce-a trebuit să fie jucat Pericle cu nave spațiale și cu extraterestri în loc de corăbii cu vele și țări străine, și de ce-a apărut zeița Artemis cu un acoperământ de călugăriță? Asta deși – după cum a explicat Felix consiliului, apărându-se – e o soluție cât se poate de potrivită, dacă stai să te gândești. Iar Hermiona, care a renăscut ca vampir în *Poveste de iarnă*, a fost de-a dreptul huiduită. Felix fusese încântat: Ce efect? Cine l-a mai obținut vreodată? Acolo unde-s huiduieli există viață!

Toate ștrengăriile acelea, toate acele înaripări ale închipuirii fuseseră ideile originale ale unui Felix mai tânăr. Fuseseră niște gesturi de bucurie, de fericire exuberantă. Lucrurile se schimbaseră în perioada premergătoare loviturii date de Tony. Deveniseră întunecate și se întunecaseră fără veste. *Urlă, urlă, urlă...*¹

Dar nu era în stare să urle.

1. *Regele Lear* (V, 3), din lamentarea lui Lear la moartea Cordeliei.

Cuprins

PROLOG: Spectacolul

Miercuri, 15 martie 2013	11
--------------------------------	----

I. În negură

1. Țărmlul mării	17
2. Vrăji subtile	19
3. Uzurpatorul	26
4. Veșmintele	32
5. Stăpânul unei peșteri prăpădite	37
6. Abisul timpului.	44
7. În studii tainice-adâncit	50
8. Cheamă toate spiritele.	56
9. Ochi de perle	68

II. Un regat a-ntăia

10. O stea prielnică	75
11. Confrați mărunți.	82
12. Aproape inaccesibil	87
13. Felix li se adresează actorilor	91
14. Prima temă de casă: înjurăturile	100
15. O, tu, minune.	103
16. Nevăzută de nime' afar' de mine	109
17. Ostrovu-i plin de zvonuri	116
18. Ostrovul e al meu	121
19. Monstru nemernic	127

III. Actorii noștri

20. A doua temă de casă: deținuți și temniceri	137
21. Spiridușii lui Prospero	138
22. Personajele piesei	144
23. Admirata Miranda	150
24. La ce se-ntâmplă cu noi acum	157
25. Fratele rău Antonio	163
26. Ca prin minune	173
27. Nu știi ce ești	179
28. Pui de Cotoroașă	182
29. Vino	190

IV. Arta mea atotputernică

30. O scorneală din cele simple	197
31. Fortuna înimioasă, care astăzi s-a însoțit cu mine	204
32. Felix li se adresează spiridușilor	212
33. Sosit-a ceasul	217
34. Furtuna	223
35. Straniu, rar	226
36. Drum întortocheat	231
37. Magia merge șnur	236
38. Nu vreau nici să mă mai încrunt la ei	241
39. Bucuros, bucuros	245

V. Tuciuriul ăsta

40. Ultima temă	255
41. Echipa Ariel	259
42. Echipa Fratele Rău Antonio	262
43. Echipa Miranda	266
44. Echipa Gonzalo	270
45. Echipa Pui de Cotoroașă	275
46. Serbarea noastră	281
47. A luat sfârșit	285

EPILOG:

Mă dezrobiți

Duminică, 31 martie 2013	291
<i>Furtuna</i> : originalul	296
Mulțumiri	301